

Export control regimes for Dual Use items: an effective tool to advance the US sanctions program

Gholamnabi fayzi ckakab ¹, Mohammad Chalabi ²

Abstract

The U.S has imposed economic sanctions on several occasions throughout history. Economic sanctions are an important part of the US foreign policy to restrict international trade with foreign countries, individuals and companies. One of the most important tools of the U.S in pursuit of the sanction program is the design and implementation of an export control regime, and one of the most important items subject to the export control system in the U.S is dual-use items. Also, Iran is not immune from the restrictions imposed by the US export control regimes for Dual Use items, So that these restrictions always affects in foreign trade of Iran. Hence, one of the essential steps to increase the international trade in Iran is to reduce the constraints of the US export control regimes for Dual Use items, and in this regard the first step is to recognize the US export control regimes for Dual Use items. Hence, in this article, we are investigating the US export control regimes for Dual Use items, So that after understanding the US export control regimes for Dual Use items, we are to provide solutions to reduce the constraints arising from this area.

Keywords: U.S. economic sanctions, International Trade, export control regimes, Dual-Use items.

1 Assistant Professor, Faculty of Law and Political Science, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran

Email: legalfayz@gmail.com

2 M.Sc., Faculty of Law and Political Science, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran

Email: mchalabi110@gmail.com

Received: 11 November 2021- Accepted: 04 March 2022

This is an open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International, which permits others to download this work, share it with others and adapt the material for any purpose.

DOI: 10.22034/LTH.2022.546565.1070

نظام کنترل صادرات کالاهای با کاربرد دوگانه: ابزاری مؤثر در جهت پیش‌برد

برنامه تحریم آمریکا

غلام نبی فیضی چکاپ^۱، محمد چلبی^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۸/۲۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۱۳

چکیده

تحریم‌های ایالات متحده آمریکا همواره ابزاری قدرتمند در سیاست خارجه این کشور بوده، به طوری که این کشور همواره از ابزار تحریم برای محدود کردن تجارت با کشورها، اشخاص و شرکت‌های خارجی استفاده کرده است. در این میان یکی از مهم‌ترین ابزارهای ایالات متحده در راستای پیگیری و تعقیب برنامه تحریم، طراحی و راه‌اندازی نظام کنترل صادرات بوده و همچنین یکی از مهم‌ترین کالاهای مشمول نظام کنترل صادرات در این کشور، کالاهای با کاربرد دوگانه است. در این خصوص، کشور ایران به‌عنوان کشوری که بیش از چهار دهه آماج حملات تحریمی ایالات متحده آمریکا بوده، از محدودیت‌های ناشی از نظام کنترل صادرات کالاهای دوگانه این کشور مصون نبوده، به طوری که این محدودیت‌ها همواره جریان تجارت خارجی ایران را با مشکل مواجه کرده است. از این رو به نظر می‌رسد، یکی از اقدامات ضروری به منظور تسهیل جریان تجارت خارجی در ایران، تلاش برای رفع موانع و یا کاهش محدودیت‌های ناشی از نظام کنترل صادرات کالاهای دوگانه ایالات متحده است و همچنین به نظر می‌رسد که اولین قدم در این زمینه، آشنایی با سازوکار اجرایی و ساختار نظام کنترل صادرات کالاهای دوگانه این کشور است. از این رو در این نوشتار به بررسی این مهم می‌پردازیم، به طوری که با شناخت نظام کنترل صادرات کالاهای دوگانه در ایالات متحده بتوانیم به راهکارهایی جهت کاهش موانع و محدودیت‌های موجود این حوزه برسیم.

۱ استادیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

legalfayz@gmail.com

۲ کارشناسی ارشد، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

mchalabi110@gmail.com

واژگان کلیدی: تحریم‌های اقتصادی ایالات متحده، تجارت بین‌الملل، نظام کنترل صادرات، کالاهای با کاربرد دوگانه.

۱- مقدمه

به نظر می‌رسد که مهم‌ترین مشخصه تاریخ اخیر تحریم‌های اقتصادی یک‌جانبه، ظهور ایالات متحده به‌عنوان کشوری است که از نظام کنترل صادرات به‌عنوان ابزاری برای سیاست خارجی و برنامه تحریم استفاده می‌کند. اگرچه نظام کنترل صادرات در ایالات متحده آمریکا موضوع جدیدی تلقی نمی‌شود، اما استفاده زیاد از نظام مذکور در سال‌های اخیر، سبب شده که به این موضوع توجه زیادی شود. به‌عبارت دیگر، ایالات متحده آمریکا در سال‌های اخیر از نظام کنترل صادرات همواره به‌عنوان ابزاری برای حفظ منابع و ذخایر خود از یک طرف و محروم کردن دشمنان خود و تحریم آن‌ها از طرف دیگر استفاده کرده است (Jr. Moyer, 1983: 2). به‌طور کلی، از سال ۱۹۷۸ تاکنون، ایالات متحده آمریکا همواره بنا به دلایل متعدد صادرات خود (به‌خصوص صادرات کالاهای با کاربرد دوگانه) را به کشورهای دیگر محدود کرده است، به‌طوری‌که با اعمال این محدودیت‌ها و تحریم‌ها، مخالفت خود را با سیاست‌ها و اعمال کشورهای مختلف بیان کرده است. برای مثال ایالات متحده همواره در پاسخ به اعمالی نظیر آزار و اذیت مخالفان سیاسی؛ تجاوز نظامی؛ تصرف گروگان‌ها؛ حمایت از تروریسم؛ تبعیض‌های نژادی و غیره علیه کشورهای نظیر اتحاد جماهیر شوروی، آرژانتین، ایران و غیره، محدودیت‌هایی را در زمینه صادرات اقلام خود اعمال کرده است و محدودیت‌های ناشی از نظام کنترل صادرات ایالات متحده به‌گونه‌ای است که نه‌تنها شرکت‌های آمریکایی، بلکه شرکت‌های غیرآمریکایی و خارجی نیز در بسیاری از موارد مکلف به رعایت محدودیت‌های مذکورند (Jr. Moyer, 1983: 4-7).

در این خصوص، یکی از مهم‌ترین اقلام مشمول کنترل در ایالات متحده آمریکا، اقلام با کاربرد دوگانه‌اند، به‌طوری‌که ایالات متحده با هدف کنترل فناوری‌ها و کالاهای با کاربرد دوگانه همواره مقرراتی را در این زمینه تصویب کرده است. همچنین درخصوص برنامه تحریم و نظام کنترل صادرات

ایالات متحده، همواره آژانس‌ها و نهادهایی بوده‌اند که در این زمینه‌ها نقش آفرینی کرده‌اند و به‌طور خاص در خصوص مدیریت نظام کنترل صادرات کالاهای دوگانه، هم‌اکنون اداره صنعت و امنیت عهده‌دار انجام وظایف در این زمینه است.

از سوی دیگر ایالات متحده آمریکا علاوه بر اعمال تحریم‌های مختلف علیه ایران از سال ۱۹۷۹، از سال ۱۹۸۴ (یعنی زمانی که ایران را در لیست کشورهای حامی تروریست قرار داد)، همواره تحریم‌های گسترده‌ای در زمینه انتقال تسلیحات متعارف و نیز کالاهای با کاربرد دوگانه علیه ایران اعمال کرده است. به علاوه، تحریم‌های اعمال شده علیه ایران در این زمینه در سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۰ گسترش یافت، به طوری که شرکت‌های غیرآمریکایی دخیل در برنامه موشکی و تسلیحاتی ایران نیز مشمول محدودیت‌های مذکور شدند (SIPRI yearbook, 2015:104). بدیهی است که اعمال محدودیت‌های مذکور، همواره فعالیت شرکت‌های ایرانی فعال در حوزه انتقال فناوری و تجارت بین‌الملل را تحت تأثیر قرار داده و محدودیت‌هایی را برای آنان ایجاد کرده است. از این رو به نظر می‌رسد یکی از اقدامات ضروری به منظور تسهیل جریان تجارت خارجی در ایران پیش‌بینی راه‌حلی جهت کاهش محدودیت‌های ناشی از نظام کنترل صادرات کالاهای دوگانه ایالات متحده است که این موضوع بدون شناخت نظام کنترل صادرات کالاهای دوگانه این کشور میسر نیست.

از این رو در این نوشتار با استفاده از روش کتابخانه‌ای و مطالعه منابع فارسی و انگلیسی و سایت‌های رسمی مربوطه، به بررسی سازوکار اجرایی نظام کنترل صادرات کالاهای دوگانه در ایالات متحده می‌پردازیم، به طوری که در پایان این نوشتار بتوانیم به پرسش‌های زیر پاسخ دهیم:

- سازوکار اجرایی نظام کنترل صادرات در قوانین داخلی ایالات متحده و در چهارچوب نظام کنترل صادرات چندجانبه در این کشور چگونه است؟
- اصلاحات انجام گرفته در نظام کنترل صادرات کالاهای دوگانه در این کشور کدام‌اند؟

- سازوکار اجرایی نهادهای فعال در زمینه نظام کنترل صادرات کالاهای با کاربرد دوگانه چگونه است؟

۲- نظام کنترل صادرات کالاهای با کاربرد دوگانه در ایالات متحده

برنامه کنترل صادرات کالاهای با کاربرد دوگانه ایالات متحده آمریکا در یکی از مهم‌ترین وزارتخانه‌های این کشور، یعنی وزارت بازرگانی پیگیری و دنبال می‌شود. توضیح آنکه یکی از مهم‌ترین اهداف وزارت بازرگانی، تحکیم امنیت ملی و اقتصاد ایالات متحده است و در این خصوص یکی از راهبردهای این وزارتخانه در راستای پیش‌برد این هدف، محافظت از فناوری‌های آمریکایی حساس و حمایت از برنامه تحریم آمریکا از طریق سیستم کنترل صادرات است (U.S department of commerce strategic plan, 2018:17). از این رو، وزارت بازرگانی در راستای پیش‌برد برنامه مذکور نهادی را با عنوان «اداره مدیریت صادرات»^۱ ایجاد کرد. اداره مذکور در سال ۲۰۰۲ با هدف گسترش شمول فعالیت‌های خود در حوزه امنیت سایبری، اقتصادی و ملی با عنوان «اداره صنعت و امنیت»^۲ یا BIS تغییر نام یافت (Aoi, 2016:13). در واقع، مهم‌ترین مأموریت اداره صنعت و امنیت وزارت بازرگانی گسترش تجارت بین‌الملل و همچنین اعمال کنترل نسبت به اقلام با کاربرد دوگانه مقرر در مقررات کنترل صادرات ایالات متحده است (Weinstein, 2007: 316). همچنین مهم‌ترین قانون ناظر بر نظام کنترل صادرات ایالات متحده، قانون مدیریت صادرات^۳ است که این قانون جایگزین قانون دیگری است که در سال ۱۹۴۹ با عنوان قانون کنترل صادرات تصویب شده بود. قانون مدیریت صادرات در ابتدا سال ۱۹۶۹ تصویب و در نهایت در سال ۱۹۷۹ مورد تجدیدنظر و

-
1. Bureau of Export Administration (BXA)
 2. Bureau of Industry and Security (BIS)
 3. Export Administration Act (EAA)

بازبینی قرار گرفت (Aoi, 2016:8) و هدف کنگره آمریکا از تصویب قانون مدیریت صادرات، نیل به اهداف زیر بود:

- محدود کردن صادرات کالا و فناوری‌های حساسی که در ارتقای قدرت نظامی سایر کشورهای متخاصم با ایالات متحده مؤثرند
- محدود کردن صادرات در راستای پیش‌برد سیاست خارجی آمریکا یا در جهت ایفای تعهدات بین‌المللی ایالات متحده
- ایجاد محدودیت در صادرات کالا در جهت حفظ اقتصاد داخلی ایالات متحده از کمبود منابع نادر و همچنین کاهش تأثیر تقاضای خارجی بر تورم

نکته قابل توجه اینکه، مهم‌ترین رسالت قانون مذکور، نیل به دو هدف اول است و از این‌رو هدف آخر که با عنوان «عرضه کوتاه‌مدت»^۱ شناسایی می‌شود، از اهمیت کمتری برخوردار است (Wenig, 1995:570).

در نهایت اداره صنعت و امنیت وزارت بازرگانی در راستای اجرای قانون مدیریت صادرات، مبادرت به تنظیم مقرره‌ای با عنوان مقررات مدیریت صادرات^۲ کرد؛ به‌طوری‌که مقرره مذکور ناظر بر کنترل صادرات و صادرات مجدد^۳ بسیاری از اقلام تجاری است (15 CFR Part 730). در واقع، اگرچه مقرره مذکور اغلب ناظر بر کنترل اقلام با کاربرد^۴ دوگانه است؛ اما برخی کالاهای با کاربرد صرفاً تجاری نیز تحت کنترل مقررات مدیریت صادرات هستند (introduction to commerce department export controls, 2010:1).

به‌طور کلی، قلمرو شمول مقررات مدیریت صادرات به اندازه‌ای گسترده است که می‌توان گفت همه اقلام زیر تحت قلمرو مقررات مذکور بوده و نیازمند رعایت الزامات و مجوزهای مقرر در این مقرره‌اند:

- همه کالاها، فناوری‌ها و نرم‌افزارهای موجود در ایالات متحده آمریکا
- همه کالاها، فناوری‌ها و نرم‌افزارهای آمریکایی (اعم از اینکه در ایالات متحده یا خارج از آن باشند)

-
1. short supply areas
 2. Export Administration Regulations (EAR)
 3. export and reexport
 4. “dual-use” items

- همه کالاهای آمریکایی که در کالاهای خارجی استفاده شده؛ فناوری‌های آمریکایی ترکیب شده با فناوری‌های خارجی و نرم‌افزارهای آمریکایی ترکیب شده با نرم‌افزارهای خارجی (البته به‌میزانی که در مقررات مدیریت صادرات مقرر شده است).
- محصولات خارجی که مبتنی بر نرم‌افزار یا فناوری آمریکایی‌اند (Corr, 2003: 471).

با این وجود، نباید این‌گونه تصور کرد که اداره صنعت و امنیت طبق مقررات مدیریت صادرات ایالات متحده صادرات همه انواع کالاها، خدمات و فناوری را کنترل می‌کند؛ چراکه دیگر آژانس‌های دولتی آمریکا طبق قوانین و مقررات خاص، صادرات انواع کالاهای دیگر را کنترل می‌کنند. برای مثال وزارت خارجه آمریکا از طریق دفاتر و نهادهای خود و نیز متعاقب مقررات مربوطه، صادرات اقلام دفاعی و نظامی آمریکا را مدیریت می‌کند (introduction to commerce department export controls, 2010:1). به‌علاوه، بسیاری از نرم‌افزارها و فناوری‌هایی در دسترس عموم نیز تحت شمول مقررات مدیریت صادرات قرار نمی‌گیرند (Corr, 2003: 472).

به‌طور خلاصه، به‌منظور فهم نظام کنترل صادرات کالاهای با کاربرد دوگانه در ابتدا لازم است که با مفهوم کالاهای با کاربرد دوگانه^۱، صادرات و صادرات مجدد آشنا شویم. در تعریف کالاهای با کاربرد دوگانه گفته شده کالاهای با کاربرد دوگانه به اقلامی گفته می‌شود که هم کاربرد مدنی دارند و هم دارای کاربرد نظامی‌اند (Alavi, Et.al, 2017:68). درخصوص مفهوم صادرات در قوانین ایالات متحده باید اظهار داشت، هرگونه اقلام (اعم‌از کالا، نرم‌افزار و فناوری) که از ایالات متحده به یک مقصد خارجی ارسال شود، صادرات تلقی می‌شود. این موضوع که اقلام مذکور چگونه و یا از چه طریق به خارج از ایالات متحده ارسال شود، موضوعیت ندارد. برای مثال اقلام مذکور ممکن است از طریق حمل‌ونقل هوایی، ایمیل و یا حتی تلفن ارسال شوند. حتی در مواردی که کالایی به‌طور موقت از ایالات متحده خارج می‌شود، خروج مذکور را می‌توان صادرات آن کالا تلقی کرد. همچنین در صورتی که کالایی خارجی از

1. dual-use items

ایالات متحده ارسال شود یا از خاک ایالات متحده عبور کند و یا حتی از ایالات متحده با کشور سازنده‌اش بازگردانده شود، اعمال مذکور را می‌توان صادرات کالا از ایالات متحده تلقی کرد (introduction to commerce department export controls, 2010:2). به‌علاوه، طبق مقررات مدیریت صادرات ایالات متحده عرضه^۱ فناوری و اطلاعات تحت کنترل مقررات مدیریت صادرات آمریکا به یک تبعه خارجی مقیم آمریکا، صادرات آن فناوری به کشور متبوع شخص خارجی مذکور تلقی می‌شود که اصطلاحاً با عنوان «صادرات فرضی»^۲ شناخته شده است. موضوع مذکور به طرق گوناگونی قابل تحقق است؛ برای مثال واگذاری اطلاعات و فناوری‌های آمریکایی به دانشجویان، پژوهشگران و حتی کارگران خارجی مقیم آمریکا می‌تواند مصداقی از صادرات فرضی باشد (Carrier, 2011:5). درخصوص صادرات مجدد باید اظهار داشت که براساس مقررات مدیریت صادرات آمریکا، صادرات مجدد به‌معنای ارسال فیزیکی یا انتقال اقلام تحت کنترل مقررات صادرات آمریکا از یک کشور خارجی (کشوری به‌غیر از ایالات متحده آمریکا) به کشور خارجی دیگر و یا در دسترس قرار دادن یا عرضه فناوری یا نرم‌افزارهای تحت کنترل مقررات مدیریت صادرات به شخص خارجی در خارج از قلمرو ایالات متحده می‌باشد (Guidance on The Commerce Department's re-export controls:2).

به‌طور کلی براساس مقررات مدیریت صادرات آمریکا، صادرات و صادرات مجدد درصد کمی از کالاها از ایالات متحده مشمول ممنوعیت یا مستلزم اخذ مجوز است. برای تعیین این موضوع که آیا صادرات یک کالا مستلزم اخذ مجوز است یا خیر، باید به موضوعاتی نظیر مشخصات فنی کالا، مقصد کالا، مصرف‌کننده نهایی و مصرف نهایی توجه کرد. به‌عبارت دیگر یک صادرکننده برای تعیین این موضوع که آیا برای صدور کالا ملزم به اخذ مجوز است یا خیر، باید موضوعات زیر را مدنظر قرار دهد:

- ماهیت کالای صادر شده چیست؟
- مقصدی که کالا به آن صادر می‌شود کجاست؟

1. Release
2. Deemed export

• دریافت‌کننده کالا کیست؟

کالای مذکور در چه زمینه‌ای استفاده خواهد شد؟ (introduction to commerce department)
(export controls, 2010:2)

• نوع کالا: یکی از موضوعات مهم در تعیین ضرورت اخذ مجوز صادراتی، بررسی این موضوع است که آیا کالای موردنظر دارای شماره طبقه‌بندی کنترل صادراتی^۱ است یا خیر. شماره طبقه‌بندی کنترل صادرات یک کد الفبایی- عددی (مثل 3A00) است که بیانگر مشخصات کالا است و یک مؤلفه کلیدی در تعیین ضرورت اخذ مجوز صادراتی است. همه شماره‌های طبقه‌بندی صادراتی در لیست کنترل تجاری^۲ بیان شده‌اند. لیست کنترل تجاری به‌طور کلی کالاها را به ده مجموعه عمده تقسیم می‌کند و هریک از مجموعه‌های مذکور خود به پنج گروه تولیدی دیگر تقسیم می‌شوند. مجموعه‌های مذکور عبارت است از:

• مجموعه ۰: مواد، وسایل، تسهیلات، تجهیزات و متفرقات هسته‌ای^۳

• مجموعه ۱: مواد شیمیایی، میکرو ارگانیسم‌ها و سموم^۴

• مجموعه ۲: مواد فرآوری شده^۵

• مجموعه ۳: امور مربوط به الکترونیک^۶

• مجموعه ۴: کامپیوترها^۷

• مجموعه ۵: مخابرات و اطلاعات امنیتی^۸

• مجموعه ۶: لیزرها و حس‌گرها^۹

-
1. Export Control Classification Number (ECCN)
 2. Commerce Control List (CCL)
 3. Nuclear materials, facilities, and equipment and miscellaneous items
 4. Materials, Chemicals, Microorganisms and Toxins
 5. Materials processing
 6. Electronics
 7. Computers
 8. Telecommunications and Information Security
 9. Lasers and sensors

- مجموعه ۷: جهت یاب‌ها و الکترو هواپیماها^۱
 - مجموعه ۸: امور مربوط به دریانوردی و دریاها^۲
 - مجموعه ۹: سیستم‌های پیش‌رانشی، وسایل نقلیه فضایی و تجهیزات مربوطه^۳
- (introduction to commerce department export controls, 2010:3)

همان‌طور که در بالا ذکر شد، هریک از مجموعه‌های ده‌گانه مذکور خود به پنج گروه تولیدی تقسیم می‌شوند که عبارت‌اند از:

- A. سیستم‌ها، تجهیزات و قطعات
- B. تجهیزات ساخت، بازرسی و آزمایش
- C. مواد
- D. نرم‌افزار
- E. فناوری (introduction to commerce department export controls, 2010:3)

از طرف دیگر در لیست کنترل صادراتی دلیل کنترل هریک از اقلام بیان شده است. به‌طور کلی مهم‌ترین دلایل کنترل صادرات اقلام تحت کنترل مقررات مدیریت صادرات که در لیست کنترل تجاری بیان شده، از قرار زیر است: ضدتروریستی^۴، تسلیحات شیمیایی و بیولوژیکی^۵، کنترل‌های کیفی^۶، کنوانسیون تسلیحات شیمیایی^۷، کالاهای کدگذاری شده^۸، کنوانسیون سلاح‌های گرم^۹، فناوری موشکی^{۱۰}، امنیت ملی^{۱۱}، عدم

-
1. Navigation and Avionics
 2. Marine
 3. Propulsion Systems, Space Vehicles, and Related Equipment
 4. Anti-Terrorism
 5. Chemical & Biological Weapons
 6. Crime Control
 7. Chemical Weapons Convention
 8. Encryption Items
 9. Firearms Convention
 10. Missile Technology
 11. National Security

اشاعه تسلیحات هسته‌ای^۱، ثبات منطقه‌ای^۲، عرضه کوتاه‌مدت^۳، تحریم‌های سازمان ملل متحد^۴، اقلام مهم^۵، استراق سمع پنهانی^۶ (15 CFR 738.2 - Commerce Control List structure).

همان‌طور که در بالا ذکر شد، همه اقلام تحت کنترل مقررات مدیریت صادرات براساس شماره طبقه‌بندی کنترل صادراتی در لیست کنترل تجاری فهرست شده‌اند؛ به‌طوری‌که مشخصات هر کالا براساس شماره طبقه‌بندی مذکور قابل‌احراز است؛ به‌طور کلی شماره‌های طبقه‌بندی صادرات متشکل از چند عدد و یک حرف الفبا (به‌طور مثال 3A001) است. اولین عدد بیانگر این موضوع است که کالای تحت کنترل در کدامیک از مجموعه‌های ده‌گانه قرار دارد. حرف الفبا که بلافاصله پس از عدد مذکور ظاهر می‌شود، نشانگر این است که کالای تحت کنترل در کدامیک از گروه‌های پنج‌گانه تولیدی قرار دارد. دومین عدد که پس از حرف الفبا ظاهر می‌شود، بیانگر دلیل کنترل هریک از اقلام است. همچنین دومین و سومین عدد در شماره طبقه‌بندی کنترل صادرات بیانگر این موضوع است که آیا کالای مذکور تحت نظام کنترل یک‌جانبه یا چندجانبه است. در نهایت، آخرین عدد در مجموعه مذکور برای تمایز اقلام مندرج در لیست کنترل صادرات است (15 CFR 738.2 - Commerce Control List structure). برای مثال شماره طبقه‌بندی 3A001 در لیست کنترل تجاری بیانگر این است که کالای مذکور یک کالای الکترونیکی است (عدد ۳) و نیز در گروه تولیدی سیستم‌ها، تجهیزات و قطعات است (حرف A). همچنین کالای مذکور تحت نظام کنترل چندجانبه است که بنا به دلایل امنیت ملی تحت کنترل قرار گرفته است (tuttlelaw.com, 2019). همچنین شماره طبقه‌بندی 7D101 بیانگر این است که کالای تحت کنترل در مجموعه جهت‌یاب‌ها و الکتروهوایماها قرار دارد (عدد ۷) و به‌علاوه کالای مذکور در گروه تولیدی نرم‌افزارها است (حرف D). در

-
1. Nuclear Nonproliferation
 2. Regional Stability
 3. Short Supply
 4. United Nations Embargo
 5. Significant Items
 6. Surreptitious Listening

نهایت در شماره طبقه‌بندی مذکور عدد ۱۰۱ بیانگر این موضوع است که کالای مذکور به دلیل فناوری موشکی تحت کنترل قرار گرفته است (Liebman, et.al, 2006:508).

در صورتی که کالایی مشمول مقررات مدیریت صادرات باشد، اما در لیست کنترل تجاری نباشد، کالای مذکور با عنوان EAR99 شناسایی خواهد شد. در واقع اقلامی که با عنوان EAR99 شناسایی می‌شوند، اقلامی‌اند که از فناوری بالایی برخوردار نیستند و در بیشتر مواقع نیاز به اخذ به مجوزهای صادراتی ندارند. اما در صورتی که قرار باشد که اقلام مذکور به کشورهای تحریم شده و یا به مصرف‌کنندگان نهایی ممنوعه صادر شوند و یا در جهت حمایت از مصارف ممنوعه استفاده شوند، اخذ مجوز صادرات ممکن است ضرورت پیدا کند (introduction to commerce department export controls, 2010:5).

- مقصد کالا: برای تعیین این موضوع که آیا کالای موردنظر نیاز به مجوز صادراتی دارد یا خیر، پس از طبقه‌بندی کالا، در ابتدا مقصد کالا و سپس دلیل کنترل صادرات کالا را باید مشخص کرد. تعیین موضوع مذکور از طریق مقایسه اعداد طبقه‌بندی کنترل صادرات با نمودار کشوری^۱ امکان‌پذیر است (Introduction to commerce department export controls, 2010:5). نمودار کشوری، نموداری است که در بخش ۷۳۸ مقررات مدیریت صادرات آمده است که در آن فهرست کلیه کشورها و نیز دلایل ضرورت اخذ مجوز صادرات بیان شده است. برای تعیین ضرورت اخذ مجوز صادرات ابتدا باید شماره طبقه‌بندی کنترل صادراتی از فهرست کنترل تجاری برداشته شود. در شماره طبقه‌بندی کنترل صادرات دلیل یا دلایل اعمال کنترل قید می‌شود. از طرف دیگر باید به نمودار کشوری نگاه کرد که در نمودار مذکور خط عمودی، کشور مقصد و خط افقی دلیل اعمال کنترل را نشان می‌دهد. چنانچه در نمودار مذکور و در مقابل نام کشور مقصد، علامت X درج شده باشد، اخذ مجوز برای صادرات کالای مذکور به کشور مقصد، ضروری است (وکیل و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۲۲-۲۲۳).

پس از مقایسه شماره طبقه‌بندی کنترل صادرات با نمودار کشوری باید بررسی کرد که آیا مستثنیات مجوز^۱ در مورد آن کالا و مقصد خاص اعمال می‌شود یا خیر. در برخی موارد ممکن است که کالایی تابع مقررات مدیریت صادرات باشد و به‌طور عادی اخذ مجوز برای صادرات آن کالا ضروری باشد، اما آن کالا مشمول مستثنیات مجوز باشد و از این‌رو برای صادرات آن کالا ضرورتی به اخذ مجوز نباشد. به‌طور کلی مستثنیات مجوز در بخش ۷۴۰ مقررات مدیریت صادرات بیان شده‌اند (وکیل و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۲۳).

نکته قابل توجه اینکه اگرچه درصد نسبتاً کمی از صادرات و صادرات مجدد اقلام آمریکا مستلزم اخذ مجوز صادراتی از دفتر صنعت و امنیت هستند، با این وجود صادرات کالا در تمام موارد و در نیز بسیاری از موارد صادرات مجدد کالاهای آمریکایی به کشورهای تحریم شده و نیز کشورهای حامی فعالیت‌های تروریستی، مستلزم اخذ مجوز است. بخش ۷۴۶ مقررات کنترل صادرات به توصیف مقاصد تحریم شده پرداخته و نیز به کنترل‌های اضافی خاصی اشاره کرده که از طرف دفتر کنترل دارایی‌های خارجی وزارت خزانه‌داری اعمال می‌شوند (introduction to commerce department export controls, 2010:6).

- گیرنده کالا یا مصرف‌کننده نهایی: حتی در مواردی که صادرات کالایی طبق نمودار کشوری و اعداد طبقه‌بندی کنترل صادراتی مستلزم اخذ مجوز نباشد، برخی اشخاص و سازمان‌ها از دریافت کالاهای آمریکایی ممنوع‌اند و برخی دیگر تنها در صورت اخذ مجوز امکان دریافت کالاهای آمریکایی را دارند. از این‌رو صادرکنندگان باید از محتوای لیست‌های زیر مطلع باشند: (introduction to commerce department export controls, 2010:7)

الف) لیست اشخاص منع شده^۲: لیست مذکور توسط اداره صنعت و امنیت وزارت بازرگانی صادر شده و به‌روزرسانی می‌شود (وکیل و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۳۲) و اشخاص حقیقی و حقوقی که در لیست مذکور وارد شوند از دریافت مزایای صادراتی ممنوع خواهند شد. اشخاصی که در این لیست وارد می‌شوند ممکن است در ایالات متحده مقیم باشند.

-
1. Licence Exception (LE)
 2. Denied Persons List (DPL)

همچنین بازرگانان و تجار ممکن است از انعقاد قراردادهای تحت حاکمیت مقررات مدیریت صادرات با اشخاصی که امتیازات صادراتی شان سلب شده است، امتناع کنند (introduction to commerce department export controls, 2010:7).

ب (لیست بازرسی نشده^۱: لیست مذکور از طرف اداره صنعت و امنیت صادر و به روزرسانی می شود. لیست مذکور حاوی نام و کشور متبوع اتباع خارجی است که طرف معاملات بوده اند که در آن کنترل پیش از اخذ مجوز یا کنترل بعد از حمل توسط اداره صنعت و امنیت به دلایل خارج از کنترل دولت آمریکا، صورت نگرفته است (federalregister.gov, 2019). به طور کلی معامله با اشخاص مندرج در این لیست باید با احتیاط و براساس راهنمای شناخت مشتری و پرچم‌های هشداردهنده^۲ مندرج در پیوست ۳ بخش ۷۳۲ مقررات مدیریت صادرات صورت گیرد. به عبارت دیگر این لیست هیچ ممنوعیتی را اعمال نمی کند، بلکه دلالت بر هشدار دارد (وکیل و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۳۲). همچنین اشخاص مندرج در این لیست حق دریافت اقلام تحت کنترل مقررات مدیریت صادرات از طریق مستثنیات مجوز را ندارند (bis.doc.gov, 2019).

ج (لیست اشخاص^۳: فهرست مذکور نیز توسط اداره صنعت و امنیت وزارت بازرگانی صادر و به روزرسانی می شود. لیست مذکور حاوی نام اتباع خارجی معینی است که برای آنها اخذ مجوز صادرات، صادرات مجدد و انتقال در داخل کشور نسبت به اقلام مشخصی الزامی است. ضرورت اخذ این مجوز علاوه بر مجوزهای دیگری است که در بخش‌های دیگر مقررات مدیریت صادرات بر اشخاص تحمیل می شود (وکیل و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۳۲-۲۳۳). در واقع، اشخاص مذکور در این لیست اشخاصی اند که یک خطر بزرگ‌تری را در راستای انحراف

-
1. Unverified List (UL)
 2. Know your customer guidance and Red Flags
 3. Entity List (EL)

به‌سوی برنامه‌های سلاح‌هایی با تخریب وسیع، تروریستی یا دیگر فعالیت‌های مغایر با امنیت ملی و منافع سیاست خارجی آمریکا ایجاد کرده‌اند. اداره صنعت و امنیت وزارت بازرگانی می‌تواند نام اشخاص خارجی نظیر اشخاص حقیقی، شرکت‌های تجاری، مؤسسات پژوهشی یا سازمان‌های دولتی را وارد این لیست کند که در راستای فعالیت‌های مغایر با امنیت ملی یا سیاست خارجی آمریکا حرکت می‌کنند (bis.doc.gov, 2019).

د) لیست بازرسی یکپارچه^۱: لیست مذکور حاوی اسامی اشخاصی است که دولت ایالات متحده ممنوعیت خاص صادرات، صادرات مجدد یا انتقال کالاها را نسبت به آنان اعمال می‌کند. در واقع لیست مذکور، لیست‌های کنترل صادرات صادره از سوی وزارت بازرگانی، وزارت خارجه وزارت خزانه‌داری را در یک لیست واحد ادغام می‌کند (export.gov, 2019).

ه) لیست اشخاص مشمول توقیف و اتباع معین‌شده خاص^۲: لیست مذکور توسط دفتر کنترل دارایی‌های خارجی وزارت خزانه‌داری صادر و به‌روزرسانی می‌شود و همچنین نظارت بر رعایت آن، برعهده همان نهاد است (introduction to commerce department export controls, 2010:7).

• استفاده نهایی از کالا: استفاده از کالاها آمریکایی به‌منظور برخی مصارف ممنوع و همچنین استفاده در برخی مصارف مستلزم اخذ مجوز است (introduction to commerce department export controls, 2010:7). برای مثال براساس مقررات مدیریت صادرات وزارت بازرگانی، شهروندان آمریکایی بدون اخذ مجوز از اداره صنعت و امنیت حق انتقال یا صدور برخی کالاها به کشورهای خاص جهت استفاده در تسلیحات هسته‌ای، شیمیایی، بیولوژیکی و موشکی را ندارند (stapley,2008:47).

1. Consolidated Screening List

2. Specially Designated National and Blocked Persons List (SDNBPL)

همان‌طور که در بالا ذکر شد، تنها صادرات برخی کالاها از ایالات متحده مستلزم اخذ مجوز است؛ از این‌رو صدور بسیاری از اقلام از آمریکا مستلزم اخذ مجوز نیست که اقلام مذکور با عنوان 'NLR' تعیین می‌شوند. به‌طور کلی، در صورت تحقق یکی از دو شرط زیر، صدور کالاهای آمریکایی مستلزم اخذ مجوز نیست؛ مگر در صورتی که مقصد کالا کشور تحریم شده باشد و یا مصرف نهایی کالای مورد نظر در جهت اشاعه تسلیحات باشد:

(۱) کالای مذکور در لیست کنترل تجاری (CCL) نباشد؛ یا

(۲) کالای مورد نظر در لیست کنترل تجاری (CCL) باشد، اما در نمودار کشوری در مقابل نام کشور مقصد، علامت X درج نشده باشد (introduction to commerce department)
(export controls, 2010:8).

۳- نظام کنترل صادرات چندجانبه^۲ در ایالات متحده

علاوه بر نظام کنترل صادرات مقرر در قوانین و مقررات داخلی ایالات متحده، این کشور در چهارچوب همکاری با سایر کشورها نیز برنامه کنترل صادرات کالاها را پیگیری می‌کند. توضیح آنکه در طول دوران جنگ سرد، ایالات متحده مبادرت به انعقاد چندین موافقت‌نامه چندجانبه کرد که هدف همه آن‌ها جلوگیری از انتقال فناوری و سخت‌افزارهای حساس به بلوک شرق بود. اولین سازمان کنترل صادرات چندجانبه، کمیته هماهنگ‌کننده کنترل تجارت چندملیتی^۳ بود که ایالات متحده آمریکا و سایر کشورهای عضو از رهگذر آن به دنبال کنترل صادرات در جهت اهداف امنیت ملی بودند. به‌طور کلی مبنای مقررات کنترل صادرات کنونی آمریکا ریشه در طرح طبقه‌بندی فناوری و کالاهای با کاربرد دوگانه‌ای دارد که کمیته هماهنگ‌کننده کنترل تجارت چندملیتی بنیان نهاد. در نهایت، اعضای کمیته هماهنگ‌کننده کنترل تجارت چندملیتی در سال ۱۹۹۴ تصمیم گرفتند که کمیته مذکور را منحل کنند؛ چراکه طبق نظر

1. No License Required

2. Multilateral Export Control Regimes

3. Coordinating Committee for the Control of Multinational Trade (COCOM)

اعضای کمیته، مسئله جنگ سرد و رقابت بلوک شرق و غرب دیگر مبنای مناسبی برای نظام کنترل صادرات نبود. با این وجود موضوع انتقال فناوری در قرن ۲۱ هنوز به‌عنوان یک تهدید مهم برای امنیت ملی آمریکا تلقی می‌شد. از طرف دیگر موضوعاتی نظیر جهانی‌شدن و تجارت بدون مرز سیاست‌مداران آمریکا را برانگیخت تا نظام‌های کنترل تجاری چندجانبه نظیر گروه استرالیا، کنوانسیون تسلیحات شیمیایی و ترتیبات واسنار را ایجاد کنند که در زیر به برخی از آن‌ها می‌پردازیم: (Collins, 2006:109)

الف) ترتیبات واسنار^۱: ترتیبات واسنار درخصوص کنترل صادرات تسلیحات متعارف و کالا و فناوری‌های دارای کاربرد دوگانه، یکی از چهار نظام کنترل صادرات چندجانبه‌ای است که ایالات متحده در آن مشارکت دارد. به‌طور کلی هدف ترتیبات واسنار این است که از طریق ارتقای شفافیت و مسئولیت‌پذیری در انتقال تسلیحات متعارف و کالاها و فناوری‌های با کاربرد دوگانه، در ایجاد ثبات و امنیت منطقه‌ای و بین‌المللی نقش‌آفرینی کند. ترتیبات واسنار مبادرت به ایجاد لیست اقلامی کرد که کشورهای عضو مکلف‌اند که در کنترل تجارت خود آن‌ها را اعمال کنند. به‌طور خلاصه کشورهای عضو کنترل‌های مذکور را اعمال می‌کنند تا تضمین کنند که انتقال اقلام کنترل‌شده در راستای توسعه، افزایش یا حمایت از قابلیت‌های نظامی نیست. به‌علاوه ترتیبات واسنار الزامات و تکالیفی را درخصوص ارائه گزارش به کشورهای عضو تحمیل می‌کند (bis.doc.gov, 2019). شایان ذکر است که از زمان انحلال کمیته هماهنگ‌کننده کنترل تجارت چندملیتی، ترتیبات واسنار مهم‌ترین نظام کنترل صادرات چندجانبه در آمریکا است (Collins, 2006:109).

ب) گروه تأمین‌کنندگان هسته‌ای^۲: گروه مذکور متشکل از ۴۸ کشور است که در سال ۱۹۹۲ به‌منظور توقف اشاعه تسلیحات هسته‌ای ایجاد شد (bis.doc.gov, 2019). در واقع، اعضای گروه تأمین‌کنندگان به‌صورت داوطلبانه با یکدیگر توافق کرده‌اند که صادرات مواد، تجهیزات و نیز فناوری‌های هسته‌ای را به کشورهای فاقد سلاح هسته‌ای کنترل کنند (Fergusson, 2018: 8)

1. Wassenaar Arrangement
2. Nuclear Suppliers Group (NSG)

ج) گروه استرالیا^۱: به دنبال استفاده کشور عراق از تسلیحات شیمیایی در جنگ ایران-عراق، در سال ۱۹۵۸ گروهی با عنوان گروه استرالیا ایجاد شد. کشور استرالیا با توجه به گسترش تسلیحات شیمیایی در عراق، در ابتدا متحدالشکل کردن نظام کنترل صادرات بین‌المللی مواد متشکله تسلیحات شیمیایی را پیشنهاد کرد. اما در نهایت به دنبال افزایش اعضای گروه استرالیا، گروه مذکور فعالیت خود را در زمینه تجهیزات و فناوری تولید شیمیایی و اقداماتی برای جلوگیری از اشاعه تسلیحات بیولوژیکی توسعه داد (bis.doc.gov, 2019). به بیان دیگر، گروه استرالیا یک گروه داوطلبانه و غیررسمی است و اغلب لیست‌هایی درخصوص کنترل صادرات منتشر می‌کند، که تجهیزات بیولوژیکی و شیمیایی با کاربرد دوگانه، مواد متشکله تسلیحات شیمیایی و مواد بیولوژیکی را پوشش می‌دهند (Fergusson, 2018: 8).

د) نظام کنترل فناوری موشکی^۲: از زمان تأسیس نظام کنترل موشکی در سال ۱۹۷۸، ایالات متحده آمریکا یکی از اعضای آن بوده است. هدف نظام کنترل فناوری موشکی محدود کردن اشاعه موشک‌هایی است که قابلیت حمل سلاح‌های با تخریب وسیع را دارند. در ابتدا نظام مذکور متشکل از هفت عضو بود. نظام کنترل فناوری موشکی هم‌اکنون دارای ۳۵ عضو است؛ به طوری که اعضای مذکور توافق کرده‌اند که نظام کنترل صادرات داخلی خود را در راستای محدود کردن اشاعه موشک، هماهنگ کنند (bis.doc.gov, 2019).

۴- اصلاحات در نظام کنترل صادرات ایالات متحده آمریکا

به‌طور کلی نظام کنترل صادرات کنونی ایالات متحده آمریکا به‌گونه‌ای است که همواره به‌دلیل پیچیده بودن مورد انتقاد قرار گرفته است، از این‌رو، در راستای اصلاح و ساده‌سازی نظام مذکور تاکنون پیشنهادات زیادی صورت گرفته و اقداماتی نیز انجام شده است (Bartlett III, 2015: 20). در این خصوص، در ماه اوت سال ۲۰۰۹ رئیس‌جمهور وقت دولت آمریکا (اوباما) به آژانس‌ها و نهادهای دخیل

-
1. Australia Group (AG)
 2. Missile Technology Control Regime (MTCR)

در نظام کنترل صادرات ایالات متحده دستور داد که در راستای شناسایی روش‌هایی برای تحکیم امنیت ملی و نیز افزایش رقابت‌پذیری در صنایع فنی و تولیدی، شروع به انجام اصلاحات گسترده در نظام کنترل صادرات آمریکا کنند. اصلاحات مذکور با این رویکرد صورت می‌گرفت که از آنجایی که نظام کنترل صادرات ایالات متحده ریشه در دوران جنگ سرد دارد، از این‌رو اصلاحات مذکور پاسخگوی چالش‌های قرن ۲۱ نیست و در راستای انطباق با واقعیت‌های بعد از دوران جنگ سرد، نیاز به انجام اصلاحات دارد. بازبینی‌های صورت‌گرفته در مقررات کنترل صادرات سبب شد که خلأهای بسیاری در سیستم کنترل صادرات آمریکا آشکار شود. واقعیت مذکور منجر شد که در راستای اصلاح سیستم کنترل صادرات آمریکا، موضوع «ابتکار اصلاح کنترل صادرات»^۱ مطرح شود. ابتکار اصلاح سیستم کنترل صادرات آمریکا قرار بود که در سه مرحله انجام شود (یعنی هماهنگ کردن تعاریف، مقررات و سیاست‌های مربوط به کنترل صادرات و در نهایت ایجاد یک لیست کنترل، یک نهاد صادرکننده مجوز و همچنین ایجاد یک سیستم اطلاع‌رسانی فنی و اجرای هماهنگی‌ها). مرحله اول اصلاحات ناظر بر انتقال اقلامی از لیست تجهیزات نظامی ایالات متحده^۲ (لیست صادره از سوی وزارت خارجه) به لیست کنترل تجاری (لیست صادره از سوی وزارت بازرگانی) بود. انتقال مذکور در راستای اجرای این سیاست بود که اقلام دارای حساسیت کم به فهرست کنترل تجاری منتقل شوند و از این‌رو تنها اقلامی که دارای کاربرد اطلاعاتی و نظامی مهم هستند، در لیست تجهیزات نظامی ایالات متحده باقی بمانند. انتقال اقلام مذکور از لیست تجهیزات نظامی به لیست کنترل تجاری منجر به ایجاد «شماره کنترل صادراتی مجموعه ۶۰۰»^۳ شد که به‌طور کلی ناظر بر وسایل نقلیه نظامی، کشتی‌های جنگی و غیره است (Alavi, et.al, 2017:70-71). به‌علاوه، در راستای ابتکار اصلاح سیستم کنترل آمریکا، وزارت بازرگانی با همکاری

-
1. Export Control Reform Initiative (ECR Initiative)
 2. U.S munitions list (USML)
 3. 600 Series

وزارت خارجه، دفاع، انرژی و خزانه‌داری نهادی را با عنوان «واحد تریاژ اطلاعات»^۱ ایجاد کرد. واحد مذکور مسئول جمع‌آوری و انتشار اطلاعاتی است که می‌تواند مورد استفاده نهادها و آژانس‌های صادرکننده مجوز باشد. به طوری که نهادها و آژانس‌های مذکور می‌توانند با اطلاعات به‌دست آمده از واحد تریاژ اطلاعات تصمیمات آگاهانه‌ای را درخصوص صادرات کالاهایی اتخاذ کنند که مستلزم اخذ مجوز آمریکا است. به همین نحو طبق دستور اجرایی شماره ۱۳۵۵۸ صادره از سوی رئیس‌جمهور آمریکا، مرکزی با عنوان «مرکز هماهنگی اجرایی صادرات»^۲ ایجاد شد. مرکز مذکور به‌عنوان یک نهاد کلیدی در راستای اجرای برنامه اصلاح سیستم کنترل صادرات آمریکا تلقی می‌شود. به‌طور کلی مرکز مذکور مسئول تبادل اطلاعات و هماهنگی میان آژانس‌ها و نهادهای اطلاعاتی و اجرایی است که مسئول رسیدگی و تعقیب نقض مقررات کنترل صادرات آمریکا هستند. مرکز هماهنگی اجرای صادرات تحت نظر وزارت امنیت داخلی اداره می‌شود. همچنین رئیس مرکز مذکور از سوی وزارت امنیت داخلی انتخاب می‌شود. به‌علاوه نائبرئیسان مرکز مذکور توسط اداره صنعت و امنیت وزارت بازرگانی و نیز دفتر تحقیقات فدرال^۳ وزارت دادگستری تعیین می‌شوند (Hirschhorn, 2013:5).

۵- سازوکار اجرایی نهادهای وابسته به اداره صنعت و امنیت در زمینه نظام کنترل صادرات کالاهای با کاربرد دوگانه

همان‌طور که در بالا ذکر شد، برنامه کنترل صادرات کالاهای دوگانه ایالات متحده از طریق نهادی با عنوان اداره صنعت و امنیت پیگیری و دنبال می‌شود. در واقع، اداره صنعت و امنیت وزارت بازرگانی یک نهاد نظارتی- اجرایی است که از طریق مدیریت سیستم کنترل صادرات و پیروی از معاهدات و حفظ رهبری آمریکا در فناوری‌های راهبردی و ارتقای پایگاه صنایع دفاعی قوی، مبادرت به پیش‌برد اهداف

1 Information Triage Unit (ITU)

2 Export Enforcement Coordination Center (E2C2),

3 Federal Bureau of Investigation (FBI)

اقتصادی، سیاست خارجی و امنیت ملی ایالات متحده می‌کند (www.commerce.gov, 2019). به‌طور خلاصه، اداره صنعت و امنیت وزارت بازرگانی وظایف و مأموریت‌های اصلی خود را از طریق «واحد اجرای صادرات»^۱ و «واحد مدیریت صادرات»^۲ پیش می‌برد که در زیر به بررسی هریک می‌پردازیم (15 CFR 730.9 - Organization of the Bureau of Industry and Security).

الف) واحد مدیریت صادرات:

واحد مدیریت صادرات خود مشکل از ۵ دفتر فرعی می‌باشد که اعم است از: (15 CFR 730.9 - Organization of the Bureau of Industry and Security)

۱) دفتر صنایع استراتژیک و امنیت اقتصادی (SIES)^۳

به‌طور کلی، مهم‌ترین مسئولیت دفتر صنایع استراتژیک و امنیت اقتصادی حمایت از امنیت ملی و نیز صنایع دفاعی ایالات متحده که از طریق پیگیری برنامه‌ها و فعالیت‌های بین‌المللی مختلف این وظیفه را انجام می‌دهد. درخصوص برنامه کنترل صادرات کالاهای دوگانه نیز دفتر صنایع استراتژیک و امنیت اقتصادی مسئول امور سیاست‌گذاری، مجوزهای صادراتی، طبقه‌بندی کالاها، تعیین مجوز و ارائه نظریات مشورتی درخصوص شماره کنترل صادراتی مجموعه ۶۰۰ است (bis.doc.gov, 2019).

۲) دفتر منع گسترش تسلیحات و رعایت معاهدات (NPTC)^۴

دفتر منع گسترش سلاح و رعایت معاهدات مسئول انجام امور مربوط به نظام کنترل صادرات چندجانبه وزارت بازرگانی در راستای تامین منافع گروه تأمین‌کنندگان هسته‌ای^۱، رژیم کنترل فناوری موشکی^۲ و

-
1. Export Enforcement unit
 2. Export Administration unit
 3. Office of Strategic Industries and Economic Security (SIES)
 4. Office of Nonproliferation and Treaty Compliance (NPTC)

گروه استرالیا^۳ است. به علاوه دفتر NPTC مسئول اجرای مقررات و معاهدات ناظر بر کنترل تسلیحات و خلع سلاح (نظیر کنوانسیون تسلیحات شیمیایی و پروتکل‌های الحاقی) است و نیز مسئول بیان دیدگاه‌های امنیتی و صنعتی دولت آمریکا در مذاکرات خلع سلاح و کنترل تسلیحات چندجانبه (نظیر کنوانسیون سلاح‌های بیولوژیک و سمی) است (bis.doc.gov, 2019).

۳) دفتر امنیت ملی و کنترل انتقال فناوری (NSTTC)^۴

به طور کلی دفتر امنیت ملی و کنترل انتقال فناوری مسئول ابعاد امنیت ملی کنترل صادرات و صادرات مجدد وزارت بازرگانی است. همچنین دفتر NSTTC در راستای اهداف امنیت ملی و در جهت رعایت ترتیبات واسنار و نیز کنترل کالاها و فناوری‌های با کاربرد دوگانه برنامه‌های ناظر بر نظام کنترل صادراتی چندجانبه را اجرا می‌کند. همچنین دفتر مذکور مسئول سیاست‌های کنترل صادرات آمریکا برای «رمزنگاری» است و مسئول مجوزهای صادراتی برای اشخاص خارجی مشمول قواعد «صادرات فرضی» است. همچنین دفتر مذکور مسئول اجرای مقررات «عرضه کوتاه مدت»^۵ مندرج در مقررات کنترل صادرات است. در نهایت اینکه دفتر مذکور مسئول امور مربوط به اعمال سیاست‌گذاری، مجوزهای صادراتی، طبقه‌بندی کالاها، تعیین مجوزها و نظرات مشورتی مربوط به کالاها است (bis.doc.gov, 2019).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

-
1. Nuclear Suppliers Group
 2. the Missile Technology Control Regime
 3. Australia Group
 4. Office of National Security and Technology Transfer Controls (NSTTC)
 5. short supply

۴) دفتر خدمات صادرکنندگان (OEXS)^۱

دفتر خدمات صادرکنندگان مسئول ارائه مشاوره به صادرکنندگان، اجرای سمینارهای کنترل صادرات و تهیه پیش‌نویس و انتشار تغییرات مندرج در مقررات اداره صادرات است. همچنین دفتر مذکور مسئول اجرای پرونده‌های پس از صدور مجوز صادرات و نیز مسئول راهنمایی و ارائه مشاوره به صادرکنندگان است (bis.doc.gov, 2019).

۵) دفتر ارزیابی فناوری (OTE)^۲

دفتر ارزیابی فناوری یک مرکز مهم برای ارزیابی اطلاعات تجاری، تأثیر کنترل‌های صادراتی بر منافع ایالات متحده و قابلیت‌های پایگاه‌های صنعتی آمریکا برای حمایت از دفاع ملی است. همچنین دفتر مذکور با انجام امور زیر در جهت حفظ امنیت ملی و اقتصادی آمریکا فعالیت می‌کند:

- ارزیابی مجوزهای صادراتی و اطلاعات تجاری
- انجام تحقیقات اولیه و ارزیابی فناوری‌های حساس و بخش‌های مرتبط با صنایع دفاعی
- بررسی تأثیر سیستم کنترل صادرات کالاهای با کاربرد دوگانه بر منافع ایالات متحده آمریکا
- بررسی اثرات واردات بر امنیت ملی
- بررسی دسترسی خارجی کالاها و فناوری‌های حساس
- مدیریت کمیته‌های مشورت فنی (bis.doc.gov, 2019)

ب) واحد اجرای صادرات:

به‌طور کلی مأموریت واحد اجرای صادرات حفظ امنیت ملی، امنیت داخلی، سیاست خارجی و منافع اقتصادی آمریکا از طریق برنامه اجرای قوانینی است که ناظر بر موارد زیر است:

1. Office of Exporter Services (OEXS)
2. of Office Technology Evaluation (OTE)

- صادرات کالاهای حساس به دشمنان خارجی و اشخاصی که در فعالیتهای اشاعه تسلیحاتی دخالت دارند.
- تحریمهای خارجی ممنوعه
- قوانین امنیت عمومی مربوطه

واحد اجرای صادرات مأموریت خود را از طریق اقدامات پیش‌گیرانه و تحقیقاتی انجام می‌دهد و سپس ضمانت‌اجراهای کیفری و اداری متناسب را علیه متخلفان صادرات اعمال می‌کند. همچنین واحد اجرای صادرات در راستای اعمال مجازات‌های کیفری نظیر حبس و جریمه با وزارت دادگستری و همچنین در راستای اعمال مجازات‌هایی نظیر جزای نقدی و نیز محرومیت از امتیازهای صادراتی با دفتر مشاور ارشد صنعت و امنیت^۱ همکاری دارد. همچنین واحد اجرای صادرات در زمینه اقدامات پیش‌گیرانه و تحقیقاتی با دیگر آژانس‌های اجرای قانون فدرال نظیر FBI وزارت امنیت داخلی آمریکا همکاری نزدیکی دارد (bis.doc.gov, 2019).

واحد اجرای صادرات نیز متشکل از ۳ دفتر فرعی است:

۱) دفتر اجرای صادرات (OEE)^۲

دفتر اجرای صادرات بزرگ‌ترین دفتر برنامه اداره صنعت و امنیت است که دارای مراکزی در سراسر آمریکا می‌باشد. مأموران مخصوص دفتر اجرای صادرات، افسران اجرای قانون فدرالند که دارای اختیاراتی نظیر بازداشت، اجرای حکم تفتیش، احضار و ضبط یا توقیف کالاهایی که به‌طور غیرقانونی صادر شده‌اند، می‌باشند. بررسی‌های دفتر OEE از اطلاعاتی نشئت می‌گیرد که از منابع مختلف حاصل شده و همچنین بررسی‌های مذکور در راستای جمع‌آوری اسناد و مدارک مربوط به نقض مقررات کنترل صادرات انجام می‌گیرد. همچنین دفتر OEE در راستای تعقیب پرونده‌های کیفری و اداری با

1. Office of Chief Counsel for Industry and Security
2. Office of Export Enforcement (OEE)

دادستان‌های وزارت دادگستری و دفتر مشاوره ارشد صنعت و امنیت همکاری نزدیکی دارد. همچنین دفتر اجرای صادرات از طریق پیگیری و تعقیب نقض مقررات صادرات، جلوگیری از صادرات غیرقانونی و آموزش و تعلیم نحوه پیروی از رویه‌های صادرات به طرفین معاملات صادراتی، از امنیت ملی، سیاست خارجی و منافع اقتصادی ایالات متحده محافظت می‌کند. همچنین مأموران مخصوص دفتر OEE در راستای متوقف کردن صادرات کالاهایی که می‌توانند برای اهداف امنیت ملی و سیاست خارجی ایالات متحده آمریکا مضر باشند، با مأموران صدور مجوز و کارکنان سیاسی اداره صنعت و امنیت همکاری می‌کنند (bis.doc.gov, 2019).

به‌طور خلاصه دفتر اجرای صادرات مأموریت‌های اجرایی خود به دو طریق انجام می‌دهد:

- ۱) در وهله اول دفتر اجرای صادرات به‌منظور جلوگیری از نقض مقررات کنترل صادرات توسط شرکت‌ها، مبادرت به انجام فعالیت‌های بازدارنده می‌کند. در راستای انجام وظیفه مذکور دفتر اجرای صادرات شرکت‌های فعال در عرصه صادرات را درخصوص نحوه پیروی از مقررات کنترل صادرات آموزش می‌دهد (Stapley, 2008:47)
- ۲) از طرف دیگر دفتر اجرای صادرات بخشی از مأموریت‌های اجرایی خود را از طریق رسیدگی به نقض مقررات مدیریت صادرات انجام می‌دهد. به‌طور کلی زمانی که اشخاص مرتکب نقض مقررات مدیریت صادرات می‌شوند، دفتر اجرای صادرات می‌تواند ضمانت‌اجراهای کیفری یا اداری علیه ناقضان اعمال کند. ضمانت‌اجراهای کیفری شامل جزای نقدی و حبس و ضمانت‌اجراهای اداری شامل اقداماتی نظیر سلب امتیاز صادرات است. همچنین دفتر اجرای صادرات هم اختیار تعقیب اشخاص حقوقی را دارد و هم اختیار تعقیب اشخاص حقیقی را دارد که وظیفه مدیریت شخص حقوقی را برعهده داشته‌اند. شایان ذکر است که اگرچه دفتر اجرای صادرات رسیدگی‌ها و تعقیبات کیفری را اغلب براساس قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی انجام می‌دهد؛ اما دفتر مذکور در راستای تعقیب نقض مقررات مدیریت صادرات محدود به قانون مذکور نیست. بلکه می‌تواند تعقیبات و رسیدگی‌های خود را براساس دیگر

مقررات کیفری پیش ببرد (Stapley, 2008:47-48). به‌طور کلی دفتر اجرای صادرات تنها آژانس اجرایی فدرال است که به‌طور انحصاری به موضوع تعقیب و رسیدگی به نقض مقررات کنترل صادرات آمریکا می‌پردازد (Hirschhorn, 2013:1).

۲) دفتر ارزیابی اجرایی (OEA) ^۱

به‌طور کلی، دفتر ارزیابی اجرایی با ارزیابی همه منابع اطلاعاتی (اعم از اطلاعات عمومی و دولتی) در جهت انجام امور زیر از برنامه اجرای صادرات آمریکا پشتیبانی می‌کند:

- تأمین اطلاعات برای اداره کنترل صادرات و انجمن کنترل صادرات
- ترویج صادرات ایالات متحده از طریق جلوگیری از انحراف یا سوءاستفاده از اقلام تحت کنترل صادرات در خارج از کشور از طریق بررسی استفاده‌های نهایی از کالا، ارتباط و همکاری با دولت‌های خارجی
- شناسایی ناقضان مقررات کنترل صادرات آمریکا که امنیت ملی ایالات متحده را به‌خطر می‌اندازند
- اقدامات اجرایی که می‌تواند مجازات‌های کیفری و مدنی را به‌همراه داشته باشد و در نتیجه موجب تضمین رعایت رژیم کنترل صادرات ایالات متحده می‌شود.

به‌طور کلی تحلیلگران دفتر ارزیابی اجرایی در راستای شناسایی افرادی که از کالاهای آمریکایی استفاده نامشروع می‌کنند، مبادرت به انجام فعالیت‌های تحلیلی و تحقیقی می‌کند. همچنین تحلیلگران مذکور در راستای متوقف کردن سوءاستفاده از اقلام کنترل شده با اداره صنعت و امنیت و دیگر آژانس‌های آمریکایی همکاری می‌کنند (bis.doc.gov, 2019).

۳) دفتر انطباق با ضدتحریم (OAC)^۱

وظیفه و مأموریت دفتر انطباق با ضدتحریم‌ها اجرای مقررات ضدتحریم مندرج در بخش ۷۶۰ مقررات کنترل صادرات است. مقررات مذکور از شرکت‌های آمریکایی می‌خواهد که از برنامه تحریم اسرائیل که توسط اتحادیه عرب و سایر کشورها حمایت می‌شود، پشتیبانی نکنند و در برخی موارد شرکت‌های آمریکایی را از حمایت‌های مذکور منع می‌کند. به‌طور کلی می‌توان گفت که هدف مقررات ضدتحریم تشویق شرکت‌های آمریکایی به عدم مشارکت در برنامه تحریم‌های خارجی است که منطبق با برنامه تحریم‌های آمریکا نیست. همچنین مقررات مذکور شرکت‌های آمریکایی را از اجرای سیاست خارجی کشورهای مخالف با سیاست‌های آمریکا است، منع می‌کند (bis.doc.gov, 2019).

علاوه بر دواحد مذکور، اداره صنعت و امنیت وزارت بازرگانی در اجرای وظایف خود با کمیته‌های مشورتی فنی^۲ نیز همکاری می‌کند (15 CFR 730.9). کمیته‌های مشورتی فنی، وزارت بازرگانی را در زمینه پارامترهای فنی کنترل صادرات فناوری و کالاهای با کاربرد دوگانه و همچنین در زمینه مدیریت کنترل صادرات راهنمایی می‌کنند. در واقع اعضای کمیته‌های مشورت فنی متشکل از نمایندگان صنعت و دولت‌اند که بیانگر نقطه‌نظرات مختلف موجود در جامعه صادراتی هستند. اعضای کمیته‌های مشورت فنی از طرف وزیر بازرگانی و حداکثر برای چهار سال پیاپی منصوب می‌شوند. کمیته‌های مشورتی فنی که هم‌اکنون طرف مشورت اداره صنعت و امنیت هستند، عبارت است از:

- کمیته مشورتی در زمینه تحقیقات و فناوری‌های نوظهور^۳
- کمیته مشورت فنی در زمینه سیستم‌های اطلاعاتی^۴
- کمیته مشورت فنی در زمینه مواد^۵

1. Office of Antiboycott Compliance (OAC)
 2. Technical Advisory Committees (TAC)
 3. Emerging Technology and Research Advisory Committee
 4. Information Systems Technical Advisory Committee
 5. Materials Technical Advisory Committee

- کمیته مشورت فنی در زمینه تجهیزات پردازش مواد^۱
 - کمیته مشورت فنی در زمینه مقررات و رویه‌ها^۲
 - کمیته مشورت فنی در زمینه تجهیزات و رادارها^۳
 - کمیته مشورت فنی در زمینه حمل‌ونقل و تجهیزات مربوطه^۴ (tac.bis.doc.gov, 2019)
- در پایان شایان ذکر است که اداره صنعت و امنیت وزارت بازرگانی همواره در راستای انجام وظایف خود در زمینه کنترل صادرات کالاهای با کاربرد دوگانه با سایر نهادهای بخش خصوصی، آژانس‌ها و نهادهای دولتی و نیز با سایر کشورهای متحد ایالات متحده همکاری دارد، به طوری که می‌توان گفت مدیریت نظام کنترل صادرات کالاهای با کاربرد دوگانه از سوی اداره صنعت و امنیت و همچنین اجرای کارآمد قوانین و مقررات مقرر در این زمینه بدون همکاری و همزیستی این اداره با سایر نهادها و کشورها قابل تصور نیست (bis.doc.gov, 2019).

نتیجه‌گیری

به‌طور کلی انجام هرگونه تجارت خارجی مستلزم در نظر داشتن عوامل و مولفه‌های حقوقی گوناگونی است. یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌هایی که در انجام تجارت خارجی باید مدنظر قرار گیرد، بررسی و توجه به مقررات تحریمی و همچنین مقررات ناظر بر کنترل صادرات کالاهای دوگانه کشورهای صنعتی نظیر ایالات متحده و کشورهای اروپایی است. در این میان، به‌طور خاص با توجه به اعمال تحریم‌های تجاری متعدد ایالات متحده علیه جمهوری اسلامی ایران، انجام هرگونه واردات کالا به ایران و یا صادرات از ایران مستلزم بررسی و توجه به نظام کنترل صادرات کالاهای دوگانه ایالات متحده است. از این رو بر آن شدیم که در مقاله پیش‌رو اجمالاً به بررسی این مهم بپردازیم؛ به طوری که با مطالعه این مقاله به‌طور

-
1. Materials Processing Equipment Technical Advisory Committee
 2. Regulations and Procedures Technical Advisory Committee
 3. Sensors and Instrumentation Technical Advisory Committee
 4. Transportation and Related Equipment Technical Advisory Committee

اجمالی می‌توان دریافت که نظام کنترل صادرات کالاهای دوگانه ایالات متحده از طریق «اداره صنعت و امنیت وزارت بازرگانی» و آژانس‌ها و نهادهای تحت نظر آن کنترل و تنظیم می‌شود. به‌علاوه با مطالعه مقاله پیش‌رو می‌توان دریافت که مبانی قانونی نظام کنترل صادرات کالاهای دوگانه، قانون مدیریت صادرات و مقررات کنترل صادرات ایالات متحده‌اند؛ با این توضیح که مقررره اخیر با تقسیم‌بندی کالاها در ده مجموعه و پنج گروه تولیدی و همچنین تعیین شماره‌های طبقه‌بندی صادرات، نمودار کشوری و ... صادرات کالاهای دوگانه ایالات متحده به سایر کشورها، علی‌الخصوص کشورهای تحریم‌شده را کنترل و تنظیم می‌کند. در اهمیت شناخت نظام کنترل صادرات کالاهای دوگانه آمریکا می‌توان اظهار داشت که با شناخت کافی از مقررات ناظر بر کنترل صادرات و همچنین سازوکار اجرایی نهادهای فعال در این زمینه می‌توان اقدامات حقوقی و قانونی مقتضی به‌منظور مقابله با اثر مقررات مذکور اتخاذ کرد. برای مثال با شناخت مقررات مذکور می‌توان به شناخت کافی از استثنائات مندرج در این مقررات رسید، به‌طوری‌که بتوان از ظرفیت استثنائات مذکور به اندازه کافی استفاده کرد. همچنین شناخت مقررات مذکور می‌تواند منجر به شناخت خلأهای موجود در مقررات مذکور و همچنین استفاده از آن‌ها شود. به‌علاوه اینکه انجام اقدامات قانونی متقابل نظیر طراحی و پیاده‌سازی نظام کنترل صادرات متقابل و یا واردات کالاهای مشمول محدودیت از سایر کشورها یا تولید داخلی آن‌ها، مستلزم شناخت محدودیت‌ها و موانع ناشی از نظام کنترل صادرات ایالات متحده به‌عنوان کشور تحریم‌کننده است. همچنین می‌توان اظهار داشت همان‌طور که بسیاری از اشخاص و شرکت‌های اروپایی و آمریکایی فعال در حوزه انتقال فناوری و تجارت بین‌الملل در راستای پیروی و رعایت مقررات کنترل صادرات از نظر کارشناسان و متخصصان معروف به «مأموران انطباق» بهره می‌برند، از این‌رو با توجه به توضیحات مذکور به‌نظر می‌رسد بسیاری از شرکت‌ها و موسسات دولتی و غیردولتی ایرانی فعال در این حوزه نیز از مشاوره‌ها و راهنمایی‌های مؤثر در این زمینه بی‌نیاز نیستند.

فهرست منابع

الف) فارسی

- وکیل، امیرساعد و تحصیلی، زهرا (۱۳۹۲). *ایران و تحریم‌های بین‌المللی*. چاپ اول، تهران، انتشارات مجد.

ب) انگلیسی

- Abrishami A. M. (2020). "Singapore Convention on Mediation: Should Iran Follow the Position of Qatar?". *Arab Law Quarterly*, 1(aop): 1-36.
- Alavi, hamed & khamichonak, tatsiana, (2017). "E.U and U.S export control regimes for dual use goods: an overview of existing frameworks", *Romanian journal of European affairs*, vol. 17, No.1
- Aoi. Tamotsu, (2016). Historical Background of Export Control Development in Selected Countries and Regions
- Bartlett III , James E and Poling, Jonathan C,(2015). "Defending the "Higher Walls" - The Effects of U.S. Export Control Reform on Export Enforcement". *Santa Clara Journal of International Law*, Volume 14 ,
- Carrier, Michael K, (2011). "An Introduction to U.S. Export Control: Regulations for Patent Practitioners". *Akron Intellectual Property Journal*: Vol. 5: Iss. 1, Article 1.
- Collins, Jordan, (2006). same laws, different century: the bureau of industry & (and) security's role in global trade & national security. 15 *Currents: Int'l Trade L.J.* 108
- Corr, Christopher F, (2003). "The wall still stands! Complying with export controls on technology transfers in the post-cold war". post-9/11 ERA, *Houston Journal of International Law*, Vol.25
- Export Administration Act of 1979
- Export Administration Regulations (EAR)
- Fergusson , Ian F and Kerr , Paul K,(2018). *The U.S. Export Control System and the Export Control Reform Initiative*. Congressional Research Service
- Jr. Moyer, Homer E and Mabry, Linda A,(1983). Export Controls as Instruments of Foreign Policy: The History, Legal Issues, and Policy Lessons of Three Recent Cases, *Law & Pol'y Int'l Bus*, vol. 15
- Liebman, John R and Lombardo, Kevin J, (2006). *A Guide to Export Controls for the Non-Specialist*, 28 *Loy. L.A. Int'l & Comp. L. Rev.* 497

- SIPRI yearbook 2015: armaments, disarmament and international security, (2015), Oxford university press ,
- Stapley, Jordan, (2008). *the art of export control and enforcement*. 17 Currents: Int'l Trade L.J. 46
- U.S department of commerce, (2010). *introduction to commerce department export controls*, bureau of industry and security, office of exporter services, Outreach and Educational Services Division
- U.S department of commerce, (2018). U.S department of commerce strategic plan, 2018-2022, helping the American economy grow
- U.S Department of Commerce, Guidance on The Commerce Department's reexport controls, Bureau of Industry and Security, Office of Exporter Services
- United States Senate, (2013). *Statement of Eric L. Hirschhorn Under Secretary of Commerce for Industry and Security before the Committee on Banking, Housing and Urban Affairs*
- Weinstein, Martin J.,(2007). The World of International Compliance: What Transactional Lawyers Need to Know to Perform Ethically an Responsibility, Hous. J. Int'l L, Vol. 29
- Wenig, Matthew H,(1995). Exporting U.S. Products, Services and Technologies: An Overview of the Regulations and Considerations Regarding Compliance Programs, Denv. J. Int'l L. & Pol'y, Vol.23

سایت‌های اینترنتی:

- <https://tac.bis.doc.gov/> (2019/01/07) (سایت رسمی اداره صنعت و امنیت ایالات متحده آمریکا)
- <https://www.bis.doc.gov/index.php/about-bis/mission-statement> (2019/01/07) (سایت رسمی اداره صنعت و امنیت ایالات متحده آمریکا)
- <https://www.bis.doc.gov/index.php/about-bis/organization/program-offices> (2019/01/07) (سایت رسمی اداره صنعت و امنیت ایالات متحده آمریکا)
- <https://www.bis.doc.gov/index.php/enforcement> (2019/01/07) (سایت رسمی اداره صنعت و (امنیت ایالات متحده آمریکا)
- <https://www.bis.doc.gov/index.php/enforcement/oac> (2019/01/07) (سایت رسمی اداره (صنعت و امنیت ایالات متحده آمریکا)
- <https://www.bis.doc.gov/index.php/oe> (2019/01/07) (سایت رسمی اداره صنعت و امنیت (ایالات متحده آمریکا)

- <https://www.bis.doc.gov/index.php/other-areas/strategic-industries-and-economic-security-sies> (2019/01/07) (سایت رسمی اداره صنعت و امنیت ایالات متحده آمریکا)
- <https://www.bis.doc.gov/index.php/policy-guidance/lists-of-parties-of-concern/unverified-list> (2019/01/07) (سایت رسمی اداره صنعت و امنیت ایالات متحده آمریکا)
- <https://www.bis.doc.gov/index.php/policy-guidance/lists-of-parties-of-concern/entity-list> (2019/01/07) (سایت رسمی اداره صنعت و امنیت ایالات متحده آمریکا)
- <https://www.bis.doc.gov/index.php/policy-guidance/multilateral-export-control-regimes> (2019/01/07) (سایت رسمی اداره صنعت و امنیت ایالات متحده آمریکا)
- <https://www.commerce.gov/bureaus-and-offices/bis> (2019/01/08) (سایت رسمی وزارت (بازرگانی ایالات متحده آمریکا))
- <https://www.export.gov/article?id=Consolidated-Screening-List> (2019/01/09) (سایت رسمی وزارت بازرگانی ایالات متحده آمریکا)
- <https://www.federalregister.gov/documents/2018/05/17/2018-10528/revisions-to-the-unverified-list-uvl> (2019/01/09) (سایت رسمی روزنامه فدرال رجیستر ایالات متحده آمریکا)
- https://www.tuttlelaw.com/subjects/us_control_exp_re_exp_orig_of_tech/us_control_exp_re-exp_orig_of_tech_ear.html (2019/01/07) (سایت رسمی موسسه حقوقی تاتل ایالات متحده آمریکا)

Journal Of Legal Thought

- Position of Precedent Rule on England law and its feasibility in Islamic and Iranian law

Sayyed Hossein Asadi

- A Review of the Prohibition of Violence against Women in the UN World Conferences regarding Women Issues: The Narration of Fears and Hopes

Mousa Karami, Ali Mashhadi, Ehsan Shakibnezhad

- The rules of the division of responsibilities between perpetrators of loss in Islamic law & the legal system of Iran

Khosro Hoseinpour

- Export control regimes for Dual Use items: an effective tool to advance the US sanctions program

Gholamnabi fayzi ckakab, Mohammad Chalabi

- The effect of disbelief and murder in a will for the testator and the possibility of relying on analogy in deriving its sentence

Zahra Sadat Mirhashemi, Farinaz Sadat Khatibi Qomi

- Investigating the interaction of Islamic law and sources with the Iranian criminal law system in the light of the rule of law

Seyyed Sajjad Razaghi Mousavi

Volume 2, Issue 7
Winter.2022

Journal Of Legal
Thought